

Številka: 00104-209/2019/5

Datum: 14. 8. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s svetlobnim onesnaževanjem

Odgovor Vlade Republike Slovenije na pisno poslansko vprašanje poslanca Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s svetlobnim onesnaževanjem

V pisnem poslanskem vprašanju poslanec Državnega zbora Zmago Jelinčič Plemeniti z dopisom št. 020-07/19-1102/1 z dne 8. 7. 2019 naslavlja na Vlado Republike Slovenije vprašanja glede svetlobnega onesnaževanja.

- Kdaj bo Vlada razumela, da je svetlobno onesnaževanje potrebno preprečiti?
 - Kako bo Vlada preprečila svetlobno onesnaževanje?
 - Zakaj Vlada vseh svetil v državi ne prilagodi svetlobnim priporočilom?
 - Kdaj bodo svetila po državi povzročala manj svetlobnega onesnaževanja?
 - Kako močna svetloba je po mnenju Vlade primerna na avtocestah, na ulicah, ob morju, ob gozdovih, v mestu, na vasi?
 - Čemu je potrebno toliko svetlobnega onesnaževanja v Sloveniji?
 - Kdo je pristojen za zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja?
- Ministrstvo za infrastrukturo prelaga odgovornost na ministrstvo za javno upravo. Minister za javno upravo v pogovoru razloži, da ne ve, kako bi lahko bil on pristojen in podobno.

Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja odgovor.

Za razumevanje pristopa k preprečevanju svetlobnega onesnaževanja je potrebno razumeti pojem 'onesnaževanje' ter z njim povezana temeljna načela varstva okolja. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE) navaja, da je **onesnaževanje okolja neposredno ali posredno vnašanje snovi ali energije v zrak, vodo ali tla ali povzročanje odpadkov in je posledica človekove dejavnosti, ki lahko škoduje okolju ali človekovemu zdravju** ali posega v lastninsko pravico tako, da poškoduje ali uniči predmet lastninske pravice ali posega v njeno uživanje ali v pravico do rabe okolja. **Za namen preprečevanja in zmanjševanja onesnaževanja** okolja mora povzročitelj onesnaževanja izvesti take ukrepe, da **emisije onesnaževal ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti**. Hkrati se za namen zmanjševanja onesnaževanja okolja lahko določajo tudi **ciljne vrednosti** kot raven onesnaženosti, **določene z namenom, da se izogne škodljivim vplivom na zdravje ljudi oziroma na okolje kot celoto**, pri čemer se **raven onesnaženosti prepreči ali zmanjša**, in ko je treba in **kadar je to mogoče, doseže v določenem času**. V povzetku rečeno, onesnaževanje okolja je neizogibna posledica katerekoli človekove dejavnosti. Onesnaževanju okolja se v večini primerov ne moremo izogniti (razen s popolno prepovedjo izvajanja dotične aktivnosti), lahko ga le omejujemo.

Področje svetlobnega onesnaževanja ureja Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13, v nadaljnjem besedilu: uredba). Omenjena uredba določa ciljno vrednost letne porabe električne energije za razsvetljavo cest in javnih površin v občini, izračunane na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v dotični občini (5. člen uredbe). Uredba določa tudi mejne vrednosti zunanje razsvetljave proizvodnega objekta, poslovne stavbe, ustanove ter objektov za oglaševanje (7., 8., 9. in 13. člen uredbe), izražene v povprečni električni moči svetilk na enoto površine objekta. Za varovane prostore (npr. okna stanovanj, zdravstvenih in vzgojno-izobraževalnih ustanov ...) pa določa uredba mejno vrednost osvetljenosti kot fotometrične veličine, izražene v enoti luks (17. člen in priloga k uredbi), pri čemer se tu uporablja stopenjski pristop glede na okoljsko območje. Dopustna osvetlitev oken varovanih prostorov je najbolj omejujoča za območja naravnih vrednot, za naselja, mesta ter območja z visoko nočno dejavnostjo v mestih z več kot 20.000 prebivalci pa se ta omejitev zmanjšuje. Nadalje določa uredba tudi zahteve glede ustreznosti nameščanja svetilk, lokacije, časa obratovanja razsvetljave ter ostale omejitve. Nadzor nad svetlobnim onesnaževanjem opravlja v skladu z uredbo inšpekcija, pristojna za varstvo okolja. Aktivnosti inšpekcije so na voljo v letnih poročilih.⁽¹⁾

Kot pojasnjeno že v odgovoru na predhodno pisno poslansko vprašanje poslanca Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s svetlobnim onesnaževanjem pa tudi Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17; v nadaljevanju: Uredba o ZeJN), ki je za naročnike (torej med drugimi za organe Republike Slovenije, organe samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava) obvezna za uporabo, kot enega izmed predmetov zelenega javnega naročanja določa tudi predmet Cestna razsvetljava in prometna signalizacija. V skladu s 23. in 24. točko drugega odstavka 6. člena Uredbe o ZeJN morajo tako naročniki, kadar predmet naročila vključuje cestno razsvetljavo (in/ali prometno signalizacijo) doseči dva cilja, in sicer, da se pri prenovi cestne razsvetljave zagotovi 30 % prihranka porabe električne energije ter da najmanj 30 % cestne razsvetljave omogoča zmanjšanje emisij nepotrebne svetlobe.

Zgornja pojasnila podajajo osnovno informacijo glede preprečevanja svetlobnega onesnaževanja. Poslansko vprašanje je bilo v tem segmentu zastavljeno zelo posplošeno, zato nanj ni možno boljše odgovoriti. Mnenje Vlade Republike Slovenije je, da je svetlobno onesnaževanje sicer prisotno, vendar je z upoštevanjem določb uredbe v mejah sprejemljivosti. Morebitna odstopanja pa se, tako kot to velja za katerikoli vir emisije onesnaževanja okolja, obravnavajo v sklopu inšpekcijskega nadzora.

⁽¹⁾ http://www.iop.gov.si/si/o_inspektoratu/porocila_o_delu_in LETNI_NACRTI_DELA/